

MÖRSZKA KRAJINA

Versztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevci, 1925. május 17.

Broj 19. Szám.

„Usoda kronskih pokojencev“.

Pod tém napiszkom písejo „Jutro“ demokrátske novine vu 106-tom broji od 7 ga mája:

Zákon, da sze pokojnina pokojencem nakáze v dináraj je bio ze szankcionérani v-1919 leti vu juliusi. prottomí je pa pokojnina dönok v-korónaj bila nakázana Tak szo jo vdáblati do dnésnyega dnéva. Vsze prosnye, zelénja, da sze tá krivica odsztrani, szo bilé zaman. Premi-nócse leto nyim je oblúbleno, da sze nyim pokojnina predene v-dináre i razlika sze nyim plácsa od onoga hípa do denésnyega dnéva.

1924-toga májusa 1 ga szo sze goripözvali, da notri dájo prosnyo za predévo kronszke pokojnina v-dinárszko (Prekmurszki pokojenci szo tákse nádóbili, té sze véndar neracsúnajo k-Jugoszláviai. Piszátel). K-prosnyam szo mogli príloziti vsza szvedocsansztva. dokumente v-dvema prepiszoma i od szvojega szlúzbenstva vöposztávléna nemska szvedocsansztva vu dvema szlovenszkoma predstávoma, tak da sze je táksi prílog do 40-50 nábralo v-küp k-ednoj, k-ednoj prosnyi.

Na té prosnye szo prosnici dóbili 1924 aug. 20-ga obvesztilo (értesítés) da sze je nyihova pokojnina predjala v-dináre i sze nyim bode nakázala i placstívala preci, kak jo odobri glavna kontrola. Preteklo je ze vecs pó leta, pokojnina je od glavne kontrole odobrena i dönok ni dúha ni szlúha nega. Dne 17. febr. toga leta pa „Učitelški Tovariš“ javi, da je zvedo od autenticsnoga meszta, da je kredit za té pokojnin placstilo (za prvésa léta tüdi) otvorjen ino ga je delegácia finansnoga ministrstva prijéla, da za pár dni rési to delo.

Csi premiszlimo, da szo té szíromáki z-nájmenye po 40 i vecs létnoj szlúzbi v-pokoj djáni i od zacsétka vpokojítvi mészecsno 440 K. i menyé pokojnina z-níkimi draginszkimi dokládami dóbili, szí vszáki lehko premiszli, v-kak teskom zivlényi szo zivéli i zivéjo.

Té trplívcí ze tesko csákajo té razlike placstilo, da bi kamcsi zádnye dni szvojega britkoga i trúdavnoga zivlényakaj v-vu-

godnésem položaji szkoncsali szvoj zitek.

Tó písejo blúzi k-vládi sztojécse novine.

Mí pa píamo, kak je to mogócse, ka sze eden v-1919 leti szankcionérani zákon 5 lét v-zitek neosztávi, steri je tim nájszirmaskésim prebiválcom na odresenye zgotovlen, vendar záto, ár sze doticsni faktorje vúpajo, ka té sztarcí szpókáplejo i nede ga trbelo v-zitek posztaviti.

Píamo nakoj je obrnyeno to pokritje? Píamo jeli je to demokrácsna drzáva, gde sze med prebiválcmi táksa krivicsna razlika dela, jeszto dinárni obilno

i kronszki szlabo plácsani pokojenci? Vidimo ka drzáva szvojó dúznoszt proti národi jáko neobcsúti, ali dávke pobérati nezamúdí! Tak sze vídi, da bi na Balkáni bilí. Píamo Korošeca toga zavédnoga móza i znyim te ove, kí szo to drzávo ze vecs kak pét lét ravnali, gde sze je zadrnola pravica? Vezdásnyo vládo nemamo doszta kriviti, vém vsze zaosztányene krivice naednók nemre odpraviti, ali stero sze nedá odlásati jo dönok naj nezamúdí odpraviti, dokecs nebede prekeszno. Jeli sze szmémó vüpati, ka sze ze i to delo ednók vugodno odprávi?

Az angol kormány ultimátumot intéz a szovjetkormányhoz.

Az angol kormány a legutóbbi minisztertanácson foglalkozott az Indiában egyre terjedő kommunista mozgalommal és elhatározta, hogy ultimátumot intéz a szovjetkormányhoz, amelyben a következőket követeli:

1. A szovjetkormány oszlása fel azonnal a harmadik Internacionálét.
2. Oroszország hagyjon fel a külföldi propagandával és más országok kommunistáinak anyagi támogatásával.
3. A szovjetkormány záros határidőn belül utasítsa ki területéről az idegen kommunista agitátorokat.

Az ultimátum megemlíti, hogy Oroszország kötelezte magát arra, hogy nem fog beleavatkozni idegen állam belügyeibe és mégis továbbra is támogatja a külföldi kommunista propagandát. A jegyzék azzal fenyegeti meg a szovjetkormányt, hogy ha nem tesz eleget a felszólításnak, az Európa összes államai kollektív jegyzéket küldenek és azonnal megszakítják Oroszországgal a diplomáciai és kereskedelmi összeköttetést.

Az ultimátumot hír szerint a közeli napokban megküldik a szovjetkormánynak.

Bolgár képviselő tanácskozása a kisantant külügyminisztereivel.

A kisantantkonferencia harmadik napján Benes, Nincsiés és Duca külügyminiszterek a kisantant két-két államát érdeklő speciális kérdésekről tárgyaltak. Ezek a tárgyalások minden esetben megegyezésre is vezettek.

A tanácskozó külügyminisztereket hétfőn délután felkereste Vasziljev Gregor bolgár képviselő, aki előbb

Duca, majd Nincsiés külügyminiszterrel folytatott beható és mindvégig szívélyes hangú tanácskozásokat. Ezeknek a megbeszéléseknek a kibocsátott hivatalos kommuniké szerint nincs semmi befolyásuk a bolgár hadsereg létszámfőlemelésének kérdésében hozott határozatra.

A nagykövetek konferenciája a jövő héten dönt Köln kiűritéséről.

A párisi lapok értesülése szerint a nagykövetek konferenciája a jövő péntekre halasztotta ülését. Ennek a halasztásnak az oka, hogy Briand külügyminiszter annak az angol memorandumnak kapesán, amelyet lord Crewe nagykövet legutóbb átnyújtott, szükségét látja, hogy több szempontot figyelembe ajánljon az angol kormánynak.

Az angol és francia kormány között elvileg tisztázva van a kérdés,

hogy a kölni zónát csak akkor lehet kiűriteni, ha Németország teljesen végrehajtotta a békeszerződés lefegyverzési feltételeit.

Je vsze mogócse!?

G. Lavatinski püspek!

Mí podáni verniki M. Sobosk. r. kath. fare, kí szmo né obdárjeni od

Vszegamogócsnoga z tisztim dárom, steri je nisterni lúdi szreca, da razmijo vecs narécsja, szmo prevecs prizadeti vu tom táli, da szvojój verszkoj dúznosztí szamo telko léko zadosztimo, v kelko idemo v Božo hízo. Nasemi verszkomi csúti szí pa níkak nemremo zadosztíti v tisztój meri, kak pa bi szí zadosztíli léko te. csi bi razmeli szvetoga evangéliuma i predige trósti i vü-paznoszt obecsávájócse recsí. Ka szmo szamo z madjarszkoga jezika zarazmetosztíjov oblónani od toga Visenyega, szmo szí né krívi, rávnotak kak oni né, kí szmo edini drúgi jezík razmijo, vendar jeipa v vugodnoszt szamí nász i za obsztój verevadlúványa, csi sze glászijo bože recsí tak i v taksem jezíki, kaksí szo verníki.

Ár je pa prinasz v nasój fari prepovédano vogrszki evangélium csteti i božo szlúzbo drzati, sze v szvojém verszkom dugoványi prekrátseni csútimo. Csi sze bože recsí tak glászijo, kak je verník razmí je ravno tak na haszek vadlúványl kak je ne na skodo v tom poglédi naglásenomi nacionalizmi. Vendar pa csi stíri dühovíke mámo v fari, bi koncsi mednyimi eden léko za vogrszee národnosztí verníke tüdi drzao szlúzbo. Dokecs toga nebóde, teccasz sze pa necsútimo za té fare pripádníke i szí bodemo részén premiszlíli, csi taka za nász tüdi valá nász navržena gntajne dácsa i pridócsa rázna bremena. Miszlimo csi mámo dúznosztí, te nam pravice tüdi idejo.

Tó szmo steli povédati odkritiszcseno, ár csi jesztejo mogócsnosztí edne, drúge tüdi morejo bídti. Nebodímo tüdi i v verszkom dugoványi sovínisztí!

Prizadeti farníki.

* * *

Preminócse tjeden je g. dr. Karlin mariborszki püspek v M. Soboti büo, pri steroj prílíki szí je pógledno tüdi i cérkev. Na ednom oltári vídi prekeljen papír, kí podszebov eden vogrszki napiszek zakriva. Píamo je ka je to, i nyemi ercséjo da zakriva vogrszki napiszek. G. püspek je na to erkaó: »Né z papérom prekelíti, nego napiszek dol szpoblíti trbé.« — Isztina sze csúdüjemo taksemi narocsíli, ár sze to részán nedosztája gojenyé verszkoga csúta. Részán pa nevémó zakaj jeszte v Rími v szv. Petra cermkvi v telki jezíkaj napiszék, kelko je naszveti národnosztí? ...

* * *

Drúgi meszéc 14-ga bóde — praj — velká Sokolska veszelica v M. Soboti. Kak nam je znáno, pride jí vecs tühínszki sokolistov na té precímbe, da sze naj dohódek tébole povéksa i to za namenjeno zídanye »Sokolskoga doma«. Dotegamao je vrédi, szamo v iméni cslovecsansztva píatí moremo tiszte vodítele, kí v naglásanyi demokratie csíníjo to, ali bi né doszta demokratícsnése csínénje bíló to, csi taka bi sze z-té vnógi dohódkov edna Híralnica nasztanovíla, nameszto sokolskoga doma v M. Soboti, v steroj bi szí nisterni prekmurszki szírmákí sztarec závitje najso? Miszlimo ka bi to tébole potrebno bíló, ár je i bóde vszáki dén vecs i vecs kódisov v prekmurji ...

POLITIKA.

A parlament megkezdte rendes ülészeit, mely a kezdethez képest elég viharos volt. Több interpelláció hangzott el, melyek egyike sem volt kedvező a kormányra. Maguk a radikális képviselők is intéztek interpellációt saját pártjuk kormánya ellen, jobban mondva a kormány demokrata ministereihez, ami igazán nem a legudvariasabb eljárás. Legnyomósabb interpellációt a vajdasági radikálisok jelentettek be, az otthonukról a határ-őrségek által elűldözött családok ügyében. Žanič radič-párti képviselőnek az azelőtti napi interpellációjára válaszol az elnök, de mert nincs megelégedve a válasszal, a házelnököt folyton kigunyolja. Cukorgyárak harca a cukorfogyasztók és répatermelők ellen indított harca is szóba került, elítélik, hogy a cukorkartell a cukor árát két dinárral emelte, de ugyanakkor a cukorrépa árát mázsánként harminc dinárral leszállította, ami gazdasági szempontból igen nagy károkat okoz s amit nagyon is fontolora kellene venni a kormánynak. — **Anket bizottság**, mely radič mandátumok felülvizsgálása ügyében Zágrebba küldött, munkáját befejezte. A bizottság tagjai a legjobb eredmények birtokában távoztak Zágrebból, az eredménnyel, mely jó benyomást gyakorolt rájuk, tisztázni látják az utat a megegyezés felé. Több mint valószínű, hogy a megegyezés, előbb mint azt várni lehetne, létre jön, a belpolitikában azért a közeljövőben nagy események várhatók. — **Kisantant államainak konferenciája** Bukaresben befejezést nyert. Ninčić jug. külügy-minister nyilatkozata szerint a kisantant államai között teljes az összhang. Bolgáriával, Olaszokkal és Görögországgal a békés szomszédi viszonyt fenntartani igyekeznek, míg magyarországgal nincsenek megelégedve, mert a békeszerződés ellenére is több hadsereget tart, mint neki meg van engedve, ami revansnak a jele. Ezért külön fordulnak a nagyköveti tanácshoz. — **Franciáknak** erős küzdelmet kell vívni a marokkói felkelőkkel s minden jel arra mutat, hogy az idegen légiók nem lesznek elegendők annak letörésére, hanem saját belföldi csapataikat is majd igénybe kell venni. Ebben az ügyben azonban Anglia is kezdi féltetni saját gyarmati politikáját, azért a kicsiségből jöhetnek a nagy bajok is. — **Magyar kormány** a vízumkényszer megszüntetését helyezi kilátásba. — **Hindenburg** az új német köztársasági elnök »Deutschland, Deutschland über alles« hangjai mellett tette le az esküt. Elnöki kiáltványában Hindenburg a békét hirdeti. — **Olaszországban** a nőknek is megakarják adni a szavazati jogot. — **Bolgá-**

ria elítélt merénylői nevetve halgatták végig elhangzott itéletüket. — **Csehszlovákiában** a postaügyi miniszter bizalmas rendeletben eltiltotta a postáknak továbbítani olyan leveleket, melyek Hindenburgnak beiktatásához üdvözlésként szólnának.

riff-kabilok ellen. A nyugati szárnyon és a középén mind a két fél kezdi magát elsáncolni. A centrumban rendkívül erős ütközetre van kilátás.

A franciák nagy ütközetre készülnek Marokkóban.

A francia csapatok marokkói harcrairól a legutóbbi hivatalos közlések azt jelentik, hogy hétfőn a hadműveletekben szünet állott be és a francia hadvezetőség csak arra szorított, hogy az előretolt őrhelyeken lévő katonaságnak eleséget és muniációt juttasson. Egyidejűleg különböző helyeken kisebb előtörések voltak a

riff-kabilok ellen. A nyugati szárnyon és a középén mind a két fél kezdi magát elsáncolni. A centrumban rendkívül erős ütközetre van kilátás.

Liautey marsall rendeletére nagyarányú repülőgép összevonás is történt, mert a repülőrajoknak döntő szerepet szántak a riff-kabilok ellen folytatott hadműveletekben.

Glászi — Hírek.

— **Otvoritev avtomobilszkoga obrascija** v Dobrovniku. Z otvoritvov avtomobilszke proge 1. maja t. l. sze nam je szpunila 'ze dugo gojena' zelja. Odprla sze nam je zvéza z oztalim szvétom, od steroza szmo bili doszégamao. szkoron popolnoma odrézani. Postna zvéza sze je tak popolnila, da dobivamo novine 'ze na den z-hájanya. Potüvanye, ki je biló prvlé celó ote'zkočseno, gledócs na csasz i tüdi na sztroske, sze je znátno olajsalo, Pa tüdi z vérsztvenoga sztálisa, zlászti gledócs na trgovino, je nóvotvorjeni avtomobilszki obracsáj velike važnoszti. Pri otvoritvi szo bili navzócsi gg. szrezi poglavar, sef gradbene sekcije, delegát direktije poste z-Murske Sobote, stere je pozdravilo gaszilno drústvo, solszka mladina i zasztopsztva obcsin, v-steri iméni je pozdravo prisle gószte solszki upravitel g. Preininger.

— **V Murški Soboti** dne 11. majnika 1925. je velko szenye biló. Prignáno je biló 433 govenszke márhe z toga sze ódalo 356 in prignáno je biló 325 konjszke marhe s tega se pa ódalo 61. Doszta kúpcov je prislo vkúper escse z takszi krajín tüdi, od kéc je escse nigdár nikoga né biló eti. Miszlimo, da na prisesztno szenye stero bóde 24. junija 1925 obdržano escse vecs kúpcov pride i nasi kmeti

escse vecs 'zivine prízenéjo na to szenye.

— **Rim. kath. fara** (cérkvena občina) v **Murški Soboti**. Naprosijo in pozivajo se vsi katoličani naše fare in cejle cerkvene občine, da náj blagovolijo redno cerkveno porcijo za leto 1924 kak tüdi izvünredno porcijo za nove zvone — ki so že na poti, mej-seca julija se pričákajo, — nájkesneje do konca májnika v cérkveno blagajno poplácati, da náj ne prijde do neprijetnih posledic. Seznam porcije je na razpolago pri blagajni. Ker so pejnazi nujno potrejni, moramo cejno zvonov plácati, imamo precej drugih izdatkov, se tüdi dári hvaležno sprejemajo. — Slednjo pobéranje bode na farofi dne 29-ga májnika popoldne od 1. do 6 vóre. Murska Sobota, dne 3-ga májnika 1925.

CERKVENI ZASTOP.
— **Podružnici Jugoslov. Matice** v M. Soboti so darovali porstovoljno gasilno društvo v Šalovcih 90 Din. in Aloiz Bagari gostilničar v Rogoševcih 25 Din. Prisrčna hvala!

— **„Ženski List“**. Pod tém iménom je z-isao prvi broj v horvatskom jeziki pisanoga mészecsika, ki vszebúje nájnovése móde za 'zenszke i deco, rócsna dela; zvin toga pa prineszé rázne artikuiuse i pizsáve za hízna potreba, kühnyo. V vszákoin

liszti je priloga ednoga véksega kroja (szabásminta), kroji sze pa za vszákó módo poszebi léko narocsijo, pri sterom sze liszt neszpozábi z-zabáve i zdrávsztveni tanácsov. Napréplacsila za té liszt szo: za célo leto 160 Din., za pol leta 80 i frtao leta 40 Din., steri sze narócsi léko v »Uprava Ženski List« za modu, zabavu i kučanstvo Zagreb Samostanska u. 2-1.

— **Szelanzsko ogengaszilno i pévszko drústvo** je za volo nepripravnoga vréména z-májusa 3-ga predjáno veszelico Fókovci mája 10-ga vu Gross Samua presztoraj dr'zalo. Csi je glih té dén v-dvé mészti v-Bodonci i v-'Zanavli veszelica, v-Ljutomeri pa konyszka drka bila, sze je z-domácsi bli'zányi krajov zadoszta velika vnozina szprávilá vkúp, bár je z-dalésnyi krajov náimre z-Murške Sobote za zgornyi zrokov volo doszta gósztov, ki szo obecsali v-nyej tál vzéti, stere szo gvúšno csakali népíso. geto je rávno za nyi volo vsze mógócs vu szijavnésoj posztávi z-véksim sztroskom vóposztávleno, da sze nyim náj dopádne. Naprédánya szo z-tak preciznim tálom notri pokázana bilá da tó nájszigurnése kritiko presztójjo. Lépo vkúpglaszno, národni peszmi szpévanya. quartet igra, szo posztlúsávce bojavno zocsárele i doj zavézale. Deklamácie i monologa naprédánya szo veliko navdüsenoszt i povidnoszt zbudila, csüdüvájócsi sze, ka szo vsza tá prószti, polodelszki lüdjetak popolnoma zvršili. Szlédnyi pokáz, steri je v-redovéki né bio oznamenyeni: Príkaznic plesz, (tündérek tánca) je uprav tündéric, tré angelic plesz bio, steri je preveliko navdüsenoszt i ploszkanye zbudó vu obcsinsztvi. tak da szo ga poduplati mogle. Vsze je z-isztinom tak vugodno i popolno doprineseno, da bi kaksté visziko 'zelénye vó zadovolilo. Nazócsi bódcósi ga dugo nepozábijo. Vszi szo hvále vrédni, ki szo sze v-tom deli netrúdavno trüdili, náimre pa neobtrúden agiliski voditel Vértes Aladár nadúčitel, kí je pokázao, ka je zvin solszkoga dela escse vucsitela pozványe! Etaksa naprédánya osznávlajo lüdi düsevno i národno napréidénye, büdijo lübézen domovine, cimprajo národno obcsünoszt, rázócsne plemene eden k-drügomi pripelajo, rászürjavajo kulturo i osznávlajo morál národa. Tákse podpérati bi vrédno i 'zelno biló od oblászti, da bi vidlo lüdsztvo, ka 'znyim csüti né szamo te, gda sze nyé potrejni. 'Zalosztno ka szo i pri táksi morálni prilikaj póleg sztojécsi zákonov v-pr-

A galagonya-bokor

Elbeszélés. — Irta: B. J.

I.

Gazsi bácsi ott hevert az erdő szélén, egy galagonya bokor tövében. Gubancos, deres fejét keményen pörkölte a nap, mely a tiszta égből oldalára dőlve, ontotta sugarait a földtekére.

Apró bogarak zsongása, távoli kaszapengés, friss széna zamatos illata áradt szét a levégőben. Az erdőből rejtelmes kakukszó hangzott koronként, vagy rigó fütytyengett a lombok hűvös árnyában.

A galagonya-bokor egyik kihajló ágára tarka tollú pinytyőke röpönt; kíváncsián tekintett le a gubancos emberi főre, azután vidám csicsérgésnek eresztette parányi piros torkát.

Gazsi bácsitól nem féltetett, hogy elrezzenti.

A legyek ismeretes szemteleségükkel telepedtek le vörös arcára. Ott zsongtak mászkáltak rajta kedvükre.

Ha a pinytyőke szívében egy kis emberies érzelem támadt, bizonyosan uzsonát csap magának a legyekből. De nem támadt. Ő csak csicsérgett, a legyek meg zsongtak, mászkáltak tovább a Gazsi bátyánk arcán, melyet az írás szerint Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtett. S ezt nem szabad kétségbe vonnunk.

Pihenő embertársunk szeme csukva volt, szája pedig nyitva; valószínűleg a gondviselés atyai gondoskodásából.

Két karja elterüve hevert mellette, mintha épen semmi közük sem volna a test többi részéhez.

A pimasz legyek bemászáltak ugyan arcának minden tájékát, még orralyukába is beleskelődtek, de legtöbb vonzalmat tanusítottak mégis a nyitott száj iránt. Ennek minden esetre lélektan; oka lehet, de most ne kutaszuk.

A kertész kis kutyája, egy uri kutya gyomrához méltatlan szenvedélyvel dugdosta hegyes orrát az egér-

lyukakba. De az egér urak és uraszonyságok nyilvánlatogatóban lehettek a ringó buzaföldeken s így a kis kutya orrát egyik lyuknál sem ütötte meg az eleven pecsenye illata.

Ment futkosott tehát tovább.

Egyszer hadi állásba csapta magát; gyöngéd kezektől sokszor simogatott farka az égnek meredt, fülét hegyezte, apró fogait kivicsoritotta és elmördült.

Ez a harci jelenet, Gazsi bátyánktól öt-kat lépésnyire történhetett.

Kettőt-hármat mördült. A csicsérgő pinytyőke elröpönt, de a legyek kutyába se vették a kis kutyát. Ez pedig felborzalt szörrel kezdett csaholni, ugatni kedvére. Néha egy-egy bátortalan harci kirohanást tett a Gazsi bátyánk kérges csizmája felé, melyben lába is ott pihent a jó öregnek.

A sikertelen kirohanások meggyőzték, hogy ugatása nem hallatszík el a mennyországba, sőt a jóval közelebb fekvő Gazsi bácsi fülébe sem.

Tehát abba hagyta és egy kis kutyától ritka merészséggel körös-körül kezdte szagolni az alvó embert.

Épp a nyitott száj elé került, azt kémlelgette, mikor Gazsi bátyánk, órák hosszú sora óta, az első életjét adta magáról. — Hatalmas horkantás volt, annyit mondhatok. — A kis kutya majd hogy holtra nem vált az ijedségtől; azután vonitva, csaholva futott egyenesen a kastély fele.

Az a horkantás csupán annyit bizonyított, hogy Gazsi bátyánk még nem hagyta itt a siralom völgyét. Életben van, de őszinte részvétellel legyen mondva; erről ő kigyólme tud legkevesebbet.

Nagyon el van érzékenyülve a jó öreg.

Reggeli hat órákor már ott ült a faluvégi korcsmaház sarkában. Évek óta ez a szokott helye. Itt szedegeti elő megfakult, a temérdek fogdosástól piszkos írásait, hogy a konyerézgető fuvarosoknak megmutogassa.

(folyt. köv.)

vrstni finansni interesi zganajo, da bi to gseft bio i li tak pride, kaj osztane vise vodavanya, na brotiven cil, na ogengaszilnoga istva osznavlanye. Radi bi znali, je véksi haszek i interesi drzave, on máli dohotek, ali pa ono mo no napredénye, stero voditelje i istva kotrige z-táksim napredávam zvršavajo? Ki neobtrúdnó de o, materiálnoga haszka neiscsejo, zagvúšno poménka nyihova vrézt csi escse z-szvoje zebke gori prejo plácsati. Moremo escse vad-rati, ka sze je tak igra, kak vöob-úzávanye jela i pitvine, nepogo-mo vszém na zadovolscsino zvr-valo.

— Velika občina Murska Sobota. Št. 6/1925. RAZGLAS. Z rešenjem g-ministra za agrarno reformo br. 6490 no. Beograd 18. februarja 1925 do-ljujeje se kupoprodajni ugovori ed veleposestniki—lastniki ter po-meznimi agrarnimi interesenti za je površine, ki jih imajo posamezni agrarni interesenti v zakupu po agrar-reformi. — Pri tem je potrebno vedeče: 1.) da je že v dotični občini vršena revizija agrarnih interesentov zakupodajo po goricitirani naredbi. da so cene primerno umerjene. ke ugovore imajo stranke z vsemi ilogami poslali tuk. uradu, oziroma likvidacijj urada v kompetentno eško poglavarstvo, ki bode pregle-lo dotične pogodbe formalno in aterijajno ter jih vzelo v postopek. imistarstvo za agrarno reformo — o bode pogodbe odgovarjale gorim dvem točkam — jih bode odob-ro in dovolilo prenos lastninske pra-ve v zemljiški knigi. V M. Soboti, e 4. majnika 1925. Za županstvo rent: Dr. ŠÖMEN LJUDEVIT I. r. HALLO; GOSPE!

— Písli szo Pariški in Bečki klubuki v trgovino A. Király M. Sobota.

Rádio balsamika i odrédbe engleske oblászti za tö vrásztvo próti reumatizmi. — Kak szi pre-slávavajo merodájne oblászti od toga vrásztva, je szvedösztvó, ka je dáni iméni krala Jürija V. od engleske oblászti patent z pozdrávom g. dr. Ahlejevi. V tom patenti je tö vrásztvo pohváljeno kak zvünrédno dobro i sznovito zdravilo próti vszé vrstt reumatizma i kak tákso je dovoljeno ddávati po céloj Angliji. Rávno záto so dána vsza zákonszke vugodnoszti majditeli toga vrásztva g. dr. Ahle-jevi i je tocsno povédano, ka vszáka szifikacijja ali podrázénje toga vrászt-va sze osztro strofa. Náväznése je ka tö, ka tö vrásztvo szam znajditel-ela v szvojem laboratoriji, ki sze háhája v Beogradi v Kosovskoj villici 43. Rávnotak sze v laboratoriji primajo vsze naröcsbe i posilajo stro i tocsno, ki sze tícssejo toga dravila i túdi szami odposilajo na dress naröcsnikó. Zdravilna mócs-va vrásztva je doszémao prevecs telika, ár szo sze vnögi betézniiki kume v nasoj zémli z-vrászili z-tem vrásztvom, z-ponücyanom 'ze od dve ob tri glázkov. Tö vrásztvo je pa né szamo v nasoj, nego zvün té escse i dvadvajszeti drzávaj patentirano, v teri sze rávnotak odáva.

— Esküvö. F. hó 10-én tartották esküvöjüket Koren Gizi és Vargason trigyes. Az esküvö után kedélyes la-roma volt Korén Márton Kereskedő ésldbirtokos házánál Renkovcin.

— Folytatják a jugoszláv—magyar gazdasági tárgyalásokat. A jugoszláv-magyar gazdasági tárgyalásokat a leg-utóbbi napokban folytatják. A ma-gyar delegáció báró Wodianer vezeté-

sével a hét elején Beogradba utazott és a tárgyalások során elsősorban a szekvesztrumok és a két állam közötti vasuti összeköttetés kérdését fogják megvitatni. Azt remélik, hogy a tár-gyalások rövidesen végleges eredményre fognak vezetni.

— Megégott urinö. Borzalmas sze-rencsétlenség érte Neubauer József dolnya lendavai takarekpenztári fő-könyvelö nejét folyó hó 9-én reggel. A templomból hazajövet, egyedül volt a lakásban s reggelijét szándékozott a spirituszos gyorsmelegítőn elkészíteni. Kifogyván a spiritusz a kamarából, újból tölteni akart, s eközben a kezé-ben tevő kanna összes tartalmával lángot vetett, s ettől ruhája is azonnal meggyuladt. Mivel pedig ebben a sze-rencsétlen időben egyedül volt odahaza az utca ajtót magára zárta s így sze-rencsétlen helyzetében nem volt képes a házból kimenekülni. Az udvaron lángbaborulva kereset kfabálva mene-külést, de mire segítségére érkeztek, már borzalmasan összeégett. Különösen testének előrészén szenvedett oly súlyos sebesülést, hogy a tervbe vett korhá-zba való szállításáról is le kellett mon-dani. Miután a haldozlók ájtotosságát etvégezte, a halál megváltotta kinjaitól. Témétése óriási részvét mellett 11-én volt. Férje és fia gyászolják.

— Első jugoszláv kiüntetés — ma-gyarnak. Széchényi Miklós beográdi magyar követség volt titkárja, ki most Prágába van áthelyezve, a király által a szent Száva rend IV. osztályával lett kiüntetve. Ez az első magyar, ki a háború után jugo. kiüntetést kapott.

— Szerencsétlenség munkaközben. Balkányi Ernő D. Lendavai nyomdatu-lajdonos és könyvkereskedő a gépnél valamit igazítani akart, miközben a gép elkapta kezét, s ujját összemorzsolta.

— Állami munkásközvetítő hivatal M. Sobotában tudatja a franciaországba induló munkásokkal, hogy minden szombaton indulnak a munkáscsoportok M. Sobotából Zagrebba. Minden mun-kás tartozik szombaton d. e. ssabályos uti igazolvánnyal jelentkezni a munkás börze irodájában. Megjegyeztetik, hogy munkások egyenként nem indíthatnak utba, miért is, ha valaki azt az időt netán lekésné, csak a következő trans-portal indulhat el ismét.

— Nagybirtokosok földje. az agr. ref. minister Beogradban 1925. febr. 18. kelt 6490 sz. engedélye alapján el-adásra kerül, amennyiben: 1. az illető községben agr. érdekeltek és bérlok reviziója befejeződött. 2. az árak meg-felelően szabattak meg. A vételt illető alkuról szóló iratott a járási főnök ut-ján fel kell terjeszteni s amennyiben az megfelelő, az agrár ügyi minister az adásvételt jóvá fogja hagyni.

— Bali Mihály, »nyakkendője« szál-lólige megszűnt, mert a magyar hóhér nyugalomba vonult s a hirdetet hóhéri állás huszonkét pályázója közt Bali első segédje Gold Károly lett hóhérnak kinevezve. Gold aki most 65 éves Bali mellett harminc évi működése alatt 308 kivégzésnél vett részt.

— Križevci (Tótkeresztur). Nemsics Mátyás itteni kereskedő már régebb idő óta tapasztalta, hogy üzletéből áru is meg pénz eltűnederik. Emiatt csa-ládjában már két év óta állandó volt a békétlenség, míg végre a dolog titok-zatosságára mult hét pénteken világos-ság derült. Rájöttek ugyanis, hogy a szarka a közeiben fészkel s e tudatban a csendőrséggel elővették Nemsicsék cselédjét, ki a vallatás folyamán be-vallotta, hogy míg Nemsicsék vasár-naponként a tisztelendő urékhoz át-mentek, addig ő és társai alkulccsal, melyet szappan lenyomat után készít-tettek, az üzletbe hatoltak s onnan az árut és pénzt kirámolták. Tekintettel,

hogy a nyomozásnak, mely folyamatban van, nem akarunk ártani, az ügyet bő-vebben csak a legközelebb fogjuk is-mertetni. Annyit azonban megemlítünk, hogy vagy 500 folyóméter megállapított Nemsics tulajdonát képező jobbfejta textil árut a legközelebbi szomszéd, Szakál Lajos korcsmárosnál találta meg a csendőrség, amit le is foglalt. A vizsgálat tovább folyik. Nemsics cselédjénél le van tartóztatva, míg ugylátszik másra ez ügyben nincsen szükségük.

BÉCSI és PÁRISI kalapudonságok megérkeztek! A. Király M. Sobota.

— Róm. kath. plébánia (hitközség) Murska Sobotában Plébániának és egész hitközségünknek minden katholi-kusát felkérjük és felhívjuk, hogy szí-véskedjék 1924 évi rendes egyházi adóját valamint a harangok vételéből származó rendkívüli adóját a ha-rangok uton vannak, július hóban vár-juk öket ide, — legkésőbb május hó végéig az egyházi pénztárba befizetni, hogy elkerülhessük a kellemetlen kö-vetkezményeket. Az adókimutatás a pénztárnál rendelkezésre áll A pénzre sürgös szükségünk van, a harangok vételárát kifizetnünk kell, vannak egyéb tetemes kiadásaink, miért adományok is köszönettel és hálával fogadtatnak. Az utolsó általános napi beszédés illetve fizetés eszközöletni fog május hó 29-én d. u. 1-től 6 óráig a plébá-nia lak földszintjén. M. Sobota, 1 25. május hó 3-án. Az egyházi hitközségi választmány.

SPORT.

Prijateljemo športa!

Komaj eno leto obstoja športni klub Mura in že smo imeli priliko videti v Murski Soboti lepe športne prireditve. Dosedaj je bilo občinstvo športnemu klubu zelo naklonjeno. Ne sme ga zapustiti tudi v bodoče Šport je danes splošno razširjen in o njega potrebi in koristni ne dvomi nikdo več. Bodimo hvaležni onim, ki so se s takim veseljem posvetili športu. Prepričani smo, da njihov trud ne bo zastoj, ter da bomo imeli tekomp let v Murski Soboti en prav dober športni klub ki bo gojil vsakovrstni šport. Če dosedaj naši nogo-metaši niso dosegli nobene zmage nas to ne sme ustrašiti. Naš klub je mlad in v enem letu še ne more konkurir-reti z onimi klubi, ki že več let ob-stojajo. Imamo pa v našem klubu dosta dobrih igralcev, ki bodo, če bodo vztrajni, še dosegli prav lepe uspehe.

Kar se tiče obnašanja je naš klub na dobrem glasu in je že dobil toliko vabil, da se ne more vsem odzvati V nedeljo dne 17. maja igra prijateljsko tekmo v Čakovcu s ta-mošnjim klubom. Nastopi v sledeči postavi:

Čenar
Bencik Gregorič
Turk Čiček Norčič

Šimon Keresturi Farkas Hegedüs Ramoš
Rezerva: Šiftar, Kerčsmar.

Pri tej priliki otvori na svečan način S K. Čakovec novo igrišče, Že-lezniška zveza s Čakovcem je zelo ugodna. Zato se lahko te tekme ude-leži čim največ občinstva iz Murske Soboti. Pokažimo Čakovčarjem, da se tudi mi zanimamo za šport. Kar je pa najvažnejše nastopi pri tej priliki tudi prvič naša hazena in sicer v sle-deči postavi:

Pinter
Györi

Nemes G. Osterer
Jonas E. Cvetko I. Kardos P.
Rezerva: Kardos K. in Faschinger.

Tekma za našo hazeno nebo lahka, ker je hazena S. K. Čakovec v zelo dobri formi in med provincijal-nimi hrvaškimi klubi najboljša. Upa-mo, da bodo naše mlade igralce do-segle časten izid. Škoda je samo ta, da ne sme med njimi igrati naša najboljša igralca gdč. Gabi Kardos Š. K. Čakovec pričakuje naše igralce na kolodvoru z godbo. Zato v ne-deljo vsi v Čakovec, da tam poka-žemo, da smo hvaležni onim ki nas podpirajo.

Pričakujemo pa tudi od naših nogometišev, da bo častno zastopali naš klub.

Tržtvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

NOVISAD: május. 14.

| | |
|-----------------------|--------------|
| 100 kg. Psenica—Buza | Din. 480—482 |
| » » Zito—Rozs | » —380 |
| » » Ovesz—Zab | » —400 |
| » » Kukorica | 190—230 |
| » » Proszö—Köles | » —300 |
| » » Hajdina | » 270—300 |
| » » Szenö—Széna | » —100 |
| » » Graj—Bab csres. | » —350 |
| » » zmésan—vegyes bab | —300 |
| » » Krumpli | » —150 |
| » » Len. sz.—Lenmag | » — |
| » » Det. sz.—Löherm. | » — |

BENKO: május. 14.

| | | | | |
|---------------------|------|-----|----|---------|
| 1 kg. | III. | II. | I. | prima |
| Biködv.) Bika | 7- | 8- | 9- | 10- |
| Telice) Üszö | 7- | 8- | 9- | 10- |
| Krave) Tehén | 3- | 5- | 6- | — |
| Teoci) Borju | | | | 11- 12- |
| Szvinyé—Sertés | | | | 15- 16- |
| Mászl I-a—Zsirl-a. | | | | 30- 38- |
| Zmócsaj—Vaj | | | | 30- |
| Spé—Szalona | | | | 30- |
| Belice—Tojás 1 drb. | | | | 0-75 |

Pénezi — Pénz.

| | | |
|-------------------|------|----------|
| 1 Dollár | = D. | 60 27 |
| 100 Kor. Budapest | = » | 0:864 |
| 1 Schil Kor. Becs | = » | 0.70 1/2 |
| 1 Kor. Praga | = » | 1.834 |
| 1 lira | = » | 2.50 |

Zürichben 100 Din = 8 40 sfrk

Opomínam*

vszákoga, da neplácsam vecs nikaksega dugá, ki bi ga napravo moj szin Zrinszki Kálmán. Neodgovárjam túdi, csi bi nyemí sto gotove péneze poszö-do, rávnotak za naküpüvanye blága, ali živine, ár je natö né zavüpani od méne.

Moščanci, 15. mája 1925.

ZRINSZKI SÁNDOR
krčsmár.

*Za tou reditelstvo neodgovárja.

Sladoled!

Sezona za sladoled je pričela, ter se dobi sedaj vsaki dan sveži fini sladoled v slaščičarni SIDONIJE NOVAK v M. Soboti. Kdor le enkrat ta izborni izdelek poskusi, postane naš stalen gost.

Z-hája vszako nedelo. Naprêplacilo za fr-
to leta v domovini: 15 Din. zvun SHS.,
18 Din v Ameriko 20 Din. Cêna anonc
za □ cm: med textom i izjave i poszlano
1.50 Din reklame 1.— mali ogaszi 0.70 Din
i davek. Pri vecskrat popuszt.

Rôkopiszi, ki sze ne szhránijo i ne vrnejo sze
poslajo:
Reditelsztvo i oprávnistvo Mörška Krajina
M Á R K I S E V C I br. 20.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide
küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
20. posta MŰRSKA SOBOTA.
—: Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési ára
negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm-
ként: szövegkört és nyiltür 1.50, rendes
1.—, apróhirdetés 0.70 Din és az illeték.
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Néhány tudnivaló a tör- vényeszéki állatorvosi vizsgálatról.

Irta: Nemes Miklauz ny. áll. állatorvos M. S.

Ha az ilyen jószívű ember a szakértő véleményével nincsen megelégedve, keres egy második, egy harmadik szakértőt, sőt felviheti ügyét az állatorvosi főiskola szakértői bizottságáig is. — A szakértő csakis a tudományának megfelelően és a talált elváltozás szerint mondhat véleményt és semmiképen sem mondhat mást, mint amit talál és ezt legtöbbször a kíváncsiságtól odasereglett lajkusok is látják, hogy mit talált. Ha most meggondoljuk még felül rá azt, hogy az állatorvosnak meg kell esküdni arra, hogy a felsorolt elváltozások jelen voltak nem mások, ha meggondoljuk, hogy a hamis eskü rettenetes büntetéssel jár: hogy lehet azt gondolni, hogy valaki egy ló vagy sertés miatt, egy szarvasmarha miatt hamis adatokat fog bemondani és hamis bizonyítványt adni? Hiszen, ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy mindeu vizsgálatot lehet felülvizsgálatni, még az ugynevezett *kényszervizsgálatokat is*, mint a milyen a husvizsgálás, a tenyészapaállatvizsgálás, az állatvásári vizsgálás stb. és a magánfél bármilyen és bármelyik okleveles állatorvossal megvizsgáltathatja a közfogyasztásra nem engedélyezett állatot, egészen természetes, hogy senki sem fogja magát kompromitálni és igyekezni fog a legjobb belátása szerint, a leglelküimeretesebben a szakvéleményét leírni, különösen mikor magánügyekről van szó, amit akár 10 állatorvossal is meg lehet vizsgálatni. Szóval részrehajló legkevésbé az állatorvos-szakértő lehet.

Olyan diplomás ember pedig nincsen, aki hamis leletet *szándékosan* mondjon be. Az ilyesmi talán régen, amikor még állatorvos hiány volt és kuruzslókat, pecéeket, kovácsokat és borbélyokat alkalmaztak szakértők gyanánt előfordult, de manapság ilyesmi kizárt dolog. Persze az alantosan gondolkozó ember ezt nem hiszi. Hutyra azt írja törvényeszéki állatorvos-tanában Gerlachot idézve: »ha az eladó csal és a vevő hamisságot követ el, akkor ez a szokástól türt visszahelyezések egy neme; de ha az állatorvos hamis bizonyítványával áll az ilyen eljárás mögött, akkor kizárólag az utóbbi a bűnös, akire a büntetethetőség egész sulya hárul; az ilyen állatorvos elítélendő, még pedig teljes joggal, mert mint hozzáértő szakember a csalárdságot megakadályozhatja és ezért erre köteles is!

Nem árt ha tudják, hogy az állatorvosnak szakértőül való alkalmazása szempontjából teljesen közömbös az, hogy magánállatorvos vagy pedig valamely hivatalos állást tölte be és épp úgy közömbös a hivatalos állás természete, valamint az állatorvosnak a hivatalos rangsorban elfoglalt helye, annak nyelve, vallása.

(folyt. köv.)

Lucerna talaj.

A lucerna tartóssága a talaj termő erejétől függ. Elegendő mérszartalmu és oly mély réteg mellett, amelyben a mélyre járó gyökerei behatolhatnak, jóformán mindenféle talajon jól fog diszteni. A lucerna szereti a mérszartalmu, mély szántórétteggel bíró, közepes kötöttségű és kötöttebb talajokat. Legnagyobb terméseket hozza az erőteljes, márgás, meszes, televénydus és szelid vályogban és nem a nagyon kötött agyagban, nemkülönb a jó termőerőben lévő homokban. Nem alkalmas talajok azonban a szivós agyag laza vagy kövecses homok és léptalaj valamint a sekély termőréteggű talajok. Ily talajban a gyökerek hamar elhalnak. De ha ilyen talajban a lucerna mégis megél, ez annak a jele, hogy a nem alkalmas földréteg alatt megint jó talajra talált. Ha azonban az altalajban álló víz éri a gyökereket, ott azok kirothadnak. — Lucerna vetése leginkább tavaszi védőnövényvel vettetik. Idősebb lucernást jó tavasszal gipsszel felültrágyázni, ősszel is meg tavasszal is jól megfogasolni, négyévenként istálló-, két évenként pedig superfosfáttal fejtrágyázni kell, akkor jó talaj mellett 15—20 évig is bőtermő lesz. Legeltetni a lucernán nem szabad, ugyszintén, mert a magas tarlo takarmányvesztéssel, az egyenetlen kaszálás pedig kisebb sarjadzási képességgel jár, a kaszálás tökéletes és egyenetlen legyen, vagyis a gyökér-korona felett vágásának le a száruk.

KÖZGAZDASÁG.

Felelős-e a munkaadó a pótadóért is?

Az áprilisi tizenkettedekről szóló törvény úgy intézkedik, hogy a munkaadó köteles a fizikai munkát végző alkalmazottaktól összes járandóságai 2.6 százalékát adó fejében levonni. A törvény egyelőre nem intézkedett az összegnek beszolgáltatása iránt s ma a helyzet az, hogy az adóhivatalok el sem fogadják ezt az adót. Ennél sokkal nagyobb baj, hogy a tizenketted törvény nem állapítja meg, hogy községi és megyei pótadókat, utadót s egyéb pótadókat kell-e ez után az adó után fizetni s a munkaadó felelős-e

a pótadóért is. Ha a testi munkát végzőknek az adójuk után pótadót is kell fizetni, ez vagy a termelés megdrágulására, vagy arra vezet, hogy a jobb munkások kivándorolnak Jugoszláviából. Az adó és pótadói ugyanis jóval meghaladják az összes jövedelem 10 százalékát s az lehetetlen, hogy a munkás, aki fogyasztási adóban s a monopol cikkek vételárában ugyis legjobban adózik, összes jövedelmének egy tizedrészét egyenesadó fejében fizesse az államnak. A gyáriparosok szövetsége el is járt a pénzügyminiszternél, hogy ezután az adó után ne szedjenek pótadókat. A küldöttség nem sok biztatást kapott. Mint az egyesület tagjait értesíti, csupán arra van kilátás, hogy az önkormányzati adókat ez után az adó után limitálni fogják.

A „sóhivatal“. Az állami sómonopólium a só árat vagononként 5000 dinárral felemelte az egész országban. Az új ár május elsején már életbe is lépett. A sómonopólium bizonyára a dinár emelkedésével indokolja a só rohamos áremelését.

Jugoszlávia egy évi haladékokat kér amerikai tartozásainak megfizetésére. A jugoszláv kormány az amerikai adósságügyi bizottságnak memorandumot nyújtott át, a melyben választa az állam pénzügyi helyzetét. A memorandum kifejti, hogy Jugoszlávia jelentékeny haladást mutat pénzügyi téren, de egyelőre még nincs abban a helyzetben, hogy adósságainak kifizetésére nézve javaslatokat tehetne. Erre nézve további egy évi haladékokat kér.

ODDAJO SE

v MURSKOJ SOBOTI
3 hiže, 2 travnika, 1 njiva,
v MARIBORU
2 za trgovino primerni vežji
lejši hiži.

Informacije daje pisarna dr.
Šomena, odvetnik v M. Soboti

HALLO PRIJATEL!
ZNÁS STO JE TOU
MÁJER STEVAN
v Murski Soboti
na Radgonszkoj ceszti?
Tô je nászta-rêsa firma szabolije
i trgovina z gotovimi oblêkami.
Csi scsés do'bro oblêko po fal
cêhi dobiti, ali dober, garantê-
rani i po cêni stof i caig küpiti,
te obiscsi tô Prekmurja nászta-
rêso i nászolidnéso trgovino i
szabolijo, pa sze zagvüsas.

! Álljunk meg! egy pillanatra!

Minden rendes gazdának tudnia kell azt, hogy időt, pénzt, munkát és munkást egyaránt csak úgy kímélhet a közelgő kaszálásban, ha beszerezi magának a valódi

„TÖRÖK“ KASZÁT

Éppen most érkeztek meg! Ugyancsak megérkeztek a legújabbfajta törhetetlen természetes kaszakövek Svédországból, ugyszintén „Tiroli kaszakövek“ is, melyek a jó kaszához hozzá illenek. Ily jó kaszát és kaszakövet beszerezni egyedül és a legolcsóbb árban, jótállás mellett csak:

HEKLICS ISTVÁN
vaskereskedőnél lehet
Murska Sobota.

Hallo Hallo goszpé i goszpôdje!!

Csi kâ lèpoga i modernoga, dobroga i po fal cêni viditi scsête, te poglednite te nânovêse Bece-ke i Pariz-ke szprotolêtne i lêtne damske krscsâke, steri szo zdâ prisli v

trgovino

A. Király M. Sobota

Dobijo sze tüdi po nâni'zjoj cêni: ti najmodernêsi fôrtoki za goszpé i deco z druka i z-glotta, nogavice za goszpé, moske i deco, perilo za goszpé i goszpôde i vsze vrszte drobno i krátko blâgo. Szlamnati krscsâki za goszpé od .100— dinarov naprê

A. Király

trg. z krscsaki, perilom i krátkim blâgom
M. Sobota (Bergerova hi'za)

? Miért töri a ? fejét

hogy hol vásároljon kerékpárjához szükséges alkatrészeket, külső vagy belső gumit stb. varrógépjéhez szükséges alkatrészeket, mikor mindezeket:

FLISAR PAVEL

műszaki cikkek üzletében
(Berger-féle ház) M. Sobotában
jutányos áron megkaphatja. — Ugyanitt nagy raktár öngyújtókban és ennek alkatrészeiben. A legjobb tűzkövek, villanyzeblámpák és elemek, gramofonlemezek, tük és alkatrészek és varrógéptük nemkülönb összes az e szakmába vágó cikkek állandóan és olcsón kaphatók.